24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
ДЕКАБРЬ
10
ЮНКУН
291 (6006) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Сортлă та таса вăрлăх—вăйлă тырпул никĕсĕ

ВКП(б) XVIII съезчĕ В. М. Молотов юлташăн доклачĕ тăрăх йышăннă резолюцире: «Тĕштырă тата ытти культурăсене пĕтĕмпех паха сортлă, селекциллĕ тата вырăнти сортсенчен суйласа илнĕ, лайăхлатнă вăрлăхсемпе акмалла тăвас пулать», тенĕ. Республикăра малта пыракан нумай колхозсем, ВКП(б) XVIII съезчĕн кăтартăвĕсене пурнăçа кĕртсе пырса, вăрлăх хуçалăхĕнче тивĕçлĕ йĕркелĕх турĕç. Нумай колхозсем, Чăваш республикин условийĕсенче пысăкрах тухăç паракан сортсене суйласа илсе, вĕсене темиçе çул хушши акса сăнаççĕ тата вĕсен тухăçлăхне тĕплĕн палăртаççĕ.

Сортлă та паха вăрлăхсем тырпул тухăçлăхне вăйлăн ӳстернине колхозниксем лайăх туйса илчĕç. Çавăнпа колхозсем тата колхозниксем çулсеренех сортлă та паха вăрлăх акса хăварма тăрăшаççĕ, сортсăр вăрлăхсене сортлă вăрлăхсемпе улăштараççĕ. Çакăнпа пĕрлех вырăнти сортсене лайăхлатас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Вăрлăх сорчĕсене лайăхлатас тĕлĕшпе тимлĕн ĕçлекен, таса та шултра вăрлăх акакан колхозсем, иртнĕ çулсенчи пекех, кăçал та çирĕп тухăçлă тырпул туса илчĕç. Елчĕк районĕнчи Ленин ячĕпе тăракан, Вăрнар районĕнчи Молотов ячĕпе тăракан, Шăхасан районĕнчи Киров ячĕпе тăракан, Шупашкар районĕнчи Молотов ячĕпе тăракан тата «Осоавиахим», Çĕрпӳ районĕнчи «Ĕмĕт», Куславкка районĕнчи «Правда», «Динамо» колхозсем çурхи тата кĕрхи тырăсене йăлтах таса та сортлă вăрлăхсемпе акса хăварнă. Асăннă колхозсем çулсеренех вăрлăхсене вăхăтра тасатса хураççĕ, уйрăм культурăсене алăпа пĕрчĕн-пĕрчĕн суйласа тасатаççĕ. Çак колхозсем вара кăçал вăтам шутпа кашни гектартан çĕршер пăт тата унтан та ытларах тĕштырă туса илчĕç.

Халĕ республикăра нумай колхозсем ялхуçалăх çулне вĕçлесе çитерчĕç. Колхозсен умĕнче тата пысăкрах задачăсем тăраççĕ. Çав задачăсенчен пĕри —çитес çулхи çуракине хатĕрленесси пулать. Нумай колхозсем уйри тырпулсене пуçтарса кĕнĕ хыççăнах 1942 çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешӳ пуçарса ячĕç. Кĕрхи çĕртме сухин участокне удобренисем тăкса, пысăк пахалăхпа сухаласа хăварчĕç. Чылай колхозсем авăн çапнă вăхăтрах çуркунне акмалли вăрлăхсене сортласа тасатса фондсем турĕç.

Елчĕк районĕнчи «Путь Ленина», «Знамя» тата «Автогигант» колхозсем çуракине аван хатĕрленеççĕ. Плугсем ĕçрен пушансанах вĕсене юсаса, юрпа шыв лекмен сарайсене вырнаçтарса лартнă. Çак колхозсем авăн çапнипе пĕр вăхăтрах вăрлăхсем хатĕрлесе хурас тĕлĕшпе аван ĕçлеççĕ. «Журавлевка», «Автогигант» тата Ворошилов ячĕпе тăракан колхозсенче вăрлăхсене сортласа тасатма ятарласа уйрăм çынсем уйăрнă. Ку вăхăтчен «Автогигант» колхозра 400 центнер вăрлăх, Ворошилов ячĕпе тăракан колхозра 300 центнер тулă вăрлăхĕ сортласа тасатнă. Çак колхозсенче вăрлăхсене тасатса хатĕрленĕ çĕрте триерсемпе, сортировкăсемпе тата çаврака аласемпе туллин усă кураççĕ. Шăмăршă районĕнчи Сталин ячĕпе тăракан тата «Юлташ» колхозсенче те авăн çапнă хушăрах вăрлăхсене сортласа тасатса фондсем тăваççĕ.

Анчах, калас пулать, республикăри чылай колхозсенче вăрлăхсене сортласа тасатма тытăнманпа пĕрех. Çĕрпӳ, Элĕк, Октябрьски, Сĕнтĕрвăрри, Шупашкар, Шăхасан тата ытти районсенчи колхозсенче те вăрлăхсене хатĕрлес ĕç пачах пуçланман.

Сортлă та таса вăрлăх—вăйлă тырпул никĕсĕ. Çакна манмалла мар пирĕн. 1942 çулта вăйлă тырпул туса илес тесен, чи малтан таса, шултра тата сортлă вăрлăх хатĕрлемелле. Халĕ колхозсенче авăн çапас ĕç вĕçленсе пырать. Вăхăта вăраха ямасăр вăрлăхсене хатĕрлеме пуçăнас пулать. Çак ĕçре триерсемпе, сортировкăсемпе тата çаврака аласемпе анлăн усă курмалла, вĕсене пĕр сехет те ĕçлемесĕр лартмалла мар.

Çакна та палăртмалла: хăшпĕр машинно-тракторнăй станцисенче триерсемпе сортировкăсем ку вăхăтченех юсавсăр лараççĕ. Вĕсене çак çитес кунсенчех юсамалла та ĕçлеме тытăнмалла.

Ялхуçалăх продукчĕсен ресурсĕсене çителĕклĕ хатĕрлес тесен, пирĕн республикăри колхозсен тырăсем акмалли лаптăксене аслăлатма тăрăшмалла. Усăсăр, акăнмасăр выртакан çĕрсем пирĕн колхозсенче пур-ха. Çавăнпа та планпа кăтартнă лаптăксене кăна мар, халиччен усăсăр выртнă лаптăксене те акса хăварма вăрлăх хатĕрлемелле. Акă мĕншĕн ĕнтĕ малта пыракан колхозсем вăрлăх фончĕсене, иртнĕ çулпа танлаштарсан, ытларах тĕштырă хываççĕ. Халĕ кашни колхозăн халиччен усăсăр выртнă çĕрсен лаптăкĕсене палăртмалла, çав лаптăксене те акса хăварма çителĕклĕ таран вăрлăх уйăрмалла.

Сортсăр вăрлăхсене сортлисемпе улăштарасси те халĕ тумалли ĕç пулса тăрать. Планпа палăртнă сортлă вăрлăхсем çук пулсан, халех тепĕр колхозпа улăштарма тытăнмалла.

Халĕ колхозсен 1942 çулта мĕнле культурăсем тата мĕн чухлĕ акмаллине палăртса, колхозниксен пухăвĕсенче тĕплĕн сӳтсе-явмалла. Çавна шута илсе вара уйрăм культурăсен вăрлăхĕсене хатĕрлесе хумалла.

Вăрлăхсене хĕл вăхăтĕнче лайăх пăхса усрасси те пысăк ĕç пулса тăрать. Иртнĕ çулсенче хăшпĕр колхозсенче вăрлăхсем хунă складсемпе амбарсене юр е шыв лекнĕ тĕслĕхсем пулнă. Çакăн пек фактсем кăçал пулмалла мар. Вăрлăхсене кăçал уйрăмах лайăх пăхса усрани кирлĕ. Мĕншĕн тесен колхозсенче авăна хĕл вăхăтĕнче çапрĕç. Вăрлăхсемпе пĕрле юр та склада е амбара лекме пултарнă. Çавăн пек чухне вăрлăх час пăсăлма пултарать. Вăрлăха тăтăшах тĕрĕслесе тăмалла, ку тĕлĕшпе кашни колхозра ответлă çын пулмалла.

Вăрлăхсем мĕнле шăтса тухнине тĕрĕслеме халех тытăнас пулать. Пирĕн республикăри кашни районрах вăрлăх лабораторисем тата уйрăм колхозсенче хата-лабораторисем пур. Вĕсен çак ĕçе тивĕçлипе пуçарса пымалла. Вăрлăхсем мĕнле шăтса тухнине хальтерех тĕрĕслесе тухни вĕсен пахалăхне палăртма май парать. Пахалăх енчен начартарах вăрлăхсене акма юрăхлă кондицине лартмалла.

1942 çулта акса хăварма паха вăрлăхсем хатĕрлер! Çитес çулта кăçалхинчен те тухăçлăрах тырпул туса илер!

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Хĕрлĕ Çарăн высший начальство составне çар званийĕсем парасси çинчен

ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çапла йышăнать:

Хĕрлĕ Çарăн высший начальство составĕнчи çак çынсене СССР Верховный Совет Президиумĕн 1940 çулти майăн 7-мĕшĕнчи Указĕ тăрăх тунă çар званийĕсене парас:

Генерал-майор званине

1. ГНЕЧКО Алексей Романовича
2. ИВАНОВ Николай Петровича
3. ГУСЕВ Николай Ивановича.

Артиллери генерал-майорĕн званине

1. ХЕТАГУРОВ Георгий Ивановича
2. ШУРШИН Андрей Андреевича.

Интендантски службăн генерал-майорĕн званине

1. ВИНОГРАДОВ Владимир Петровича.

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕ И. СТАЛИН.

СССР Совнаркомĕн Ĕçĕсен Управляющийĕ Я. ЧАДАЕВ.

Мускав, Кремль.
1941 çулти декабрĕн 8-мĕш.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Тăван çĕршыв оборонин фондне вăйлатма

Чепкасри (Чкаловски р.) «Кзыл-Тан» колхоз тăван çĕршыв оборонин фондне 12 центнер тĕштырă, 1,2 центнер ашкакай, 50 килограмм çăм, 15 килограмм çу панă. Кунсăр пуçне колхозниксем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли 15 мăшăр çăматă, виçĕ кĕрĕк пиншак, 12 мăшăр алшиш тата носкисем, алшăллисем хатĕрлесе пачĕç.

Т. И.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Декабрĕн 8-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 8-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă. Хĕвеланăç фрончĕн чылай участокĕсенче пирĕн чăçсем контратакăсем туса нимĕç войскисен чĕрĕ вăйĕсемпе техникине пысăк çухатусем кӳнĕ тата противника халăх пурăнакан чылай пунктсенчен хăваласа кăларнă.

Декабрĕн 7-мĕшĕнче нимĕçсен 44 самолетне пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 11 самолет пĕтнĕ.

Декабрĕн 7-мĕшĕнче Мускав патĕнче малтан пĕлтернĕ пек 5 самолет мар, 11 самолет пĕтерсе тăкнă.

Хура тинĕсре пирĕн карапсем противникăн 4 пин тонна водоизмещениллĕ транспортне путарнă.

* * *

Декабрĕн 7-мĕшĕнче пирĕн авиаци нимĕçсен 128 танкне, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 940 автомашинине, 19 полевой тата зенитнăй орудине, боеприпассем турттарса пыракан 200 лавне ытла, горючи тултарнă 12 автоцистернине пĕтерсе тăкнă тата сиенленĕ. Тăшманăн пехотине 3 полк ытла вĕлерсе пĕтернĕ тата сапаласа янă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть улттă кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 36 танк, çар грузĕсем турттарса пыракан 119 автомашинăна, 166 мотоцикл, 17 полевой оруди, 15 миномет, 8 станковăй пулемет, танксене хирĕç пемелли 8 оруди, 8 çăмăл автомашина тата куçса çӳрекен 64 раци пĕтерсе тăкнă.

* * *

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче Гордон юлташăн боецĕсем, нимĕçсем йышăнса илнĕ тăватă яла çавăрса илсе, противникăн çав ялсенче пулнă салтакĕсемпе офицерĕсене 2 пин çынна çити вĕлерсе пĕтернĕ. 35 пулемет тата ытти трофейăсем тытса илнĕ.

* * *

Донбасăн фронт çывăхĕнчи районĕсенче, нимĕç оккупанчĕсем тытса илнĕскерсенче, партизансен отрячĕсем хăнăçлăн кĕрешеççĕ. Нумаях пулмасть партизансем хăйсен çапăçури ĕçĕсем çинчен пĕлтерсе çыру ярса панă. Çак çыруран хăшпĕр вырăнсене илсе пичетлетпĕр:

«**Ноябрĕн 8-мĕш.** Фашистсем партизансене пĕтерсе тăкма янă бандăна вăрмантан тасатса кăлартăмăр.

Ноябрĕн 9-мĕш. П. ялĕ çине пырса тапăнтăмăр, унта 40 фашиста пĕтерсе тăкрăмăр.

Ноябрĕн 14-мĕш. Б. ялĕ çине пырса тапăнтăмăр. 15 фашиста вĕлертĕмĕр.

Ноябрĕн 15-мĕш. Совет артиллерисчĕсем нимĕçсен колонни çине вăйлăн персе тăнă хыççăн каялла чакакан тăшман çине эпир тылран пырса тапăнтăмăр. Фашистсен артиллерин 176-мĕш полкĕнчи штабĕн икĕ лавне, пĕр пулемет, автомат, карттăсем тата ытти чылай документсем тытса илтĕмĕр.

Ноябрĕн 16-мĕш. Нимĕçсем наступлени тума хатĕрленсе тăнă Б. ялĕ çине иккĕмĕш хут пырса тапăнтăмăр. Пуçланса кайнă çапăçура фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсене 100 çынна çити пĕтерсе тăкрăмăр.

Ноябрĕн 18-мĕш. Нимĕçсем Хĕрлĕ Çарăн подразделенийĕсенчен пĕрине атакăланă вăхăтра эпир вĕсене тылран пырса çапрăмăр, нимĕçсене пысăк сиен кӳтĕмĕр, пĕр пулемет, миномет тата танксене хирĕç пемелли пĕр оруди тытса илтĕмĕр».

* * *

Нимĕçсен фашистла çарĕсем Хĕвелтухăç фронтĕнче çавтери пысăк çухатусем тӳсни çинчен пĕлтернисем Германи халăхĕн шухăш-кăмăлне хуçаççĕ. Германи тылĕнчен фронта янă çырусенчен уйрăм вырăнсене кĕскен илсе пичетлетпĕр. Макс салтак патне Алленштейнран унăн савнă хĕрĕ Анни çапла çырать: «Люсян иккĕмĕш шăллĕне—кĕçĕннине вĕлернĕ. Июлĕн 14-мĕшĕнче Стефан вилнĕччĕ, халĕ акă иккĕмĕшĕ те пĕтрĕ. Люсян амăшĕ икĕ кун хушши вилес пекех аптăраса выртрĕ».

«Альберт салтак хăйĕн паллакă хĕрĕнчен Фезилертан çакăн пек çыру илнĕ: «Майзель вилни çинчен эсир ĕнтĕ пĕлетĕр пулĕ. Лохнерăн пĕртен-пĕр ывăлĕ те пĕтнĕ. Эпир паллакан çынсем нумайĕшĕсем вилсе пĕтрĕç ĕнтĕ. Мюнстер—Шварцахри монастырьте лазарет туса хунă. Унта халĕ аманнисем 350 çынна яхăн выртаççĕ. Çапла ĕнтĕ Российăра пирĕн халиччен мĕнпур вăрçăсенче пулнă çухатусенчен темĕн чул ытларах çухатусем тӳсме лекет». Ленц салтак патне хăйĕн арăмĕ çапла çырать: «Ĕнер манăн икĕ чи лайăх юлташсем хуйхăпа шалтах халран кайрĕç. Вĕсем фронтран официальнăй пĕлтерӳ илчĕç, эсĕ хăвах пĕлетĕн ĕнтĕ унта мĕн çырнине». Папперль салтак патне унăн савнă хĕрĕ çапла çырать: «Нимĕçсен нумай салтакĕсем пĕтни çинчен кашни кунах вĕçĕ-хĕррисĕр хыпар килсе тăрать». Гергард Леман унтер-офицер патне унăн паллакан çынни Гильдегард çапла çырать: «Çак инкек-синкек хăçан пĕтĕ-ши? Габриэлăн шăллĕ тата Эдлихăн ывăлĕ вилнĕ. Унтеркунтер йывăр аманнă, вăл халĕ лазаретра выртать». Зигфрид Бокелох ефрейторăн ашшĕ ывăлне çапла пĕлтерет: «Тоденманри Фриц Гольдштейн вилнĕ, унăн шăллĕне вăрçăран тарнăшăн крепоçа хупнă».

* * *

Нимĕçсен фашистла мерзавецĕсем Балтика таврашĕнчи халăха вĕçĕ-хĕррисĕр асаплантарса вĕлереççĕ. Ригăра гестапо ятарласа суд организациленĕ. Çав суд 10 кун хушши ĕçлесе 623 çынна персе вĕлермелле тата 1235 çынна нумай çуллăха концентрациллĕ лагерьсене хупса хумалла приговор йышăннă. «Халăх пулăшăвĕн» фондне 500-шер марка пама килĕшменшĕн суд ноябрĕн 29-мĕшĕнче Ригăри 11 çынна персе вĕлермелле тунă. Германи çарĕ валли йĕлтĕрсем тата йĕлтĕрпе çӳремелли костюмсем пама килĕшменшĕн Апе хулинче фашистсем пĕр ушкăн çынна арестленĕ. 9 çынтан иккĕшне персе пăрахнă, ыттисене концентрациллĕ лагерьсене янă.

Декабрĕн 9-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 9-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Юшкевич юлташăн чăçĕсем нимĕçсен 10 блиндажне пĕтерсе тăкнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 350 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче Масленников юлташăн боецĕсем нимĕçсен йывăçпа çĕртен тунă 20 укреплениине, артиллерин пĕр батарейине тата минометсен икĕ батарейине пĕтерсе тăкнă, тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 400 çынна çити вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен Трифонов юлташăн летчикĕсем пĕр кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 10 танкне, 60 автомашинине ытла, боеприпассем тиенĕ 80 лавне яхăн пĕтерсе тăкнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 800 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть, противник çине çĕрле пырса тапăнса, тăшманăнне 6 тупă, 32 пулемет, 12 миномет тата 3 ялав тытса илнĕ.

* * *

Гудянский сержантпа Компанеец, Капурин, Санкачов, Савченко, Подгорный, Бойко т. ыт. красноармеецсем, фашистла тыткăнран тарса килнĕскерсем, тыткăна лекнĕ красноармеецсене тата оккупациленĕ районсенчи мирлĕ халăха гитлеровецсем тискеррĕн асаплантарни çинчен каласа панă.

«Пире апат та шыв та памасăр 4 кун хушши лакăмра усрарĕç, — тенĕ вĕсем. — Унтан Кременчуга хăваласа кайрĕç. Кая юлса пыракансене çул çинчех пере-пере пăрахрĕç. Знаменка ялĕнче тыткăнри красноармеецсене кукуруза пăрахса панăшăн нимĕçсем пĕр ачана вĕлерчĕç тата ватă карчăка амантрĕç. Пĕринче çĕрле пирĕн тарма май килчĕ. Хамăр чăçсем патне килнĕ чухне эпир мирлĕ халăха фашистсем тискеррĕн асаплантарнине куртăмăр. Яновка ялĕнче нимĕçсем ялти халăхран мĕнпур тырпула, сыснасене, ĕнесене, чăхсене, хур-кăвакалсене тата килти япаласене туртса илнĕ. Нимĕçсем пĕр колхозницăнне, — хушаматне эпир унăнне аса илсе юлаймарăмăр—юлашки сыснине туртса илме тытăнсан, колхозница макăрса янă. Фашистла тискерсем çав хĕрарăма вара штыкпа чиксе пăрахнă. «Червоне село» колхозра фашистсем, пĕр колхозницăн килкартине кĕрсе, автоматсенчен мĕнпур кăвакалĕсене пере-пере вĕлернĕ. Колхозница çакна тӳсеймесĕр нимĕçсенчен пеме чарăнма ыйтнă. Ăна вара çавăнтах хăйне те персе пăрахнă. Тыми ялĕнче нимĕçсем пĕр арçын ачана вăл нимĕç танкĕсем патне пынăшăн персе пăрахнă. Софиевка ялĕнче итальянецсен пĕр офицерне вĕлернĕшĕн фашистсем хĕрарăмсемпе ачасене 50 çынна пере-пере вĕлернĕ».

* * *

Бельги патриочĕсем Бланкенберг хулинчен кăнтăр-хĕвеланăç енче нимĕçсен йывăр орудийĕсен батарейи çине пырса тапăннă. Фашистсен 17 артиллеристне вĕлерсе пĕтерсе, Бельги патриочĕсем боеприпассен складне взрыв туса аркатнă тата икĕ орудие, виçĕ зенитнăй установкăна стройран кăларнă. Мĕнпур Бельги çĕршывĕ тăрăх фашистла салтаксене вĕлерсе пĕтерме, вĕсен склачĕсене взрывсем туса аркатма тата нимĕçсен хĕçпăшалĕсене пĕтере-пĕтере тăкма чĕнекен листовкăсем сарăлаççĕ.

* * *

Совет хĕрарăмĕсем-патриоткисем фронта кайнă арçынсем вырăнне тăрса хăнăçлăн ĕçлеççĕ. Красноярск крайĕнче вăрçă пуçланнăранпа хĕрарăмсене пин çынна ытла колхозсемпе совхозсенчи ертсе пыракан ĕçсене куçарнă. Краснотурански районра колхоз правлени председателĕн Виктория Дытля юлташăн ятне пысăк хисеппе асăнаççĕ. Вăл хăйĕн артельне кая юлакансен ретĕнчен малта пыракансен ретне куçарнă. Государство умĕнчи обязательствăсене колхоз районра пуринчен малтан тултарнă.

Тюхтетски районри колхозница Ефросиния Сенькова, Васильевски ялсовет председательне суйланăскер, вăрçă кунĕсенче совет ĕçне ертсе пырас ĕçре паха тĕслĕх кăтартать. Кăнтăр Казахстан облаçĕнчи, Арысски районри «Октябрь» колхоз правлени председателĕн заместителĕ Урбикуль Утебаева юлташ хăйĕн ĕçĕсене питех те хăнăçлăн туса пырать. Вăл ертсе пынипе колхозри выльăх-чĕрлĕх валли çĕнĕрен 10 çурт тунă, хĕл каçма çителĕклĕ таранах апат-çимĕç хатĕрлесе хунă.

Приморьере отечественнăй вăрçă пуçланнăранпа хĕрарăмсенчен 650 çынна обществăллă ĕçсене, государствăпа хуçалăх ĕçĕсене куçарнă. Владивостокри Горрыбкомбинатра технорук пулса ĕçлеме уйăрса лартнă София Михайловна Стрижак хăй пултаруллă организатор пулнине кăтартрĕ. Вăл ертсе пынипе пулă завочĕн коллективĕ ятарласа панă заданине кăтартуллăн пурнăçа кĕртрĕ. Коллектив уйăхран уйăха плансене ирттерсе тултарса пырать. Заводра хăйсен нормисене тултарса пыман рабочисем çук. Бугурусланри нефть кăларакан промыселсенче ертсе пыракан вырăнсене нумайĕшĕсене хĕрарăмсем йышăннă. Самойленко юлташ нефть кăларас енĕпе ĕçлекен мастерăн, фронта кайнăскерĕн, вырăнне йышăннă. Вăл ертсе пынипе бригада нефть кăларас ĕçе чылай вăйлатрĕ.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

Тăшман вăйĕсене çĕмĕрсе пыраççĕ

КАНТĂР ФРОНЧĔ, декабрĕн 8-мĕш. (**«Правда» спецвоенкорĕ**). Фронтăн Кăнтăрти участокĕсенчен пĕринче нимĕçсем пысăк вăйсем пухса тăратнă, артиллерирен тата минометсенчен час-часах персе, вĕсем пирĕн войскăсем малалла куçса пырассине чарса лартма хăтланаççĕ. Противник вăйлăн хирĕç тăрать пулин те тата тăшманăн авиацийĕ чылаях активланчĕ пулин те, пирĕн чăçсем ĕнер хĕвеланăç еннелле малалла куçса пычĕç, питех те кирлĕ высотăна тата халăх пурăнакан Д. пунктне тытса илчĕç. Ирхине 11 сехет тĕлне пирĕн чăçсем М. юханшывĕн çыранĕсем патне пырса тухрĕç. Н-ски подразделени противникăн оборона линийĕсенчен пĕрне шăтарса кĕнĕ те В. ялĕн хĕвелтухăç енне йышăннă.

М. МЕРЖАНОВ.

(«Правда», декабрĕн 9-мĕш).

Пирĕн войскăсен контратакисем

ТУЛА ЕНĔ, декабрĕн 8-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Захаркинпа Болдин командирсен чăçĕсем фронтăн Тула енчи питех те кирлĕ участокра хăнăçлă контратакăсем туса пыраççĕ. Нимĕçсен 12-мĕшпе 33-мĕш мотодивизисен тата Гудериан группинчи 4-мĕш танковăй дивизийĕн юлашкийĕсене вăйлăн çапăçнă хыççăн кăнтăр-хĕвелтухăç еннелле хăваласа янă.

Нимĕçсем пысăк çухатусем пулаççĕ. Пирĕн разведчиксем палăртнă тăрăх, пĕр Р. ялĕ патĕнче кăна фашистсен салтакĕсемпе офицерĕсем 500 çын ытла вилсе юлнă. Пирĕн войскăсем 16 танк, 61 автомашина, 5 оруди, 17 мотоцикл, 13 пулемет, çĕршер винтовкăсем, 200 ешĕк ытла снарядсем, 500 яхăн мина тата ытти трофейăсем тытса илнĕ.

Б. ЯКОВЛЕВ

(«Правда», декабрĕн 9-мĕш).

„Комсомол Чувашии“ бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухаççĕ

ШĂХАСАН. Нумаях пулмасть райпотребсоюзра, хатĕрлев конторинче тата сельпора ĕçлекенсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура Сталин юлташ ноябрĕн 6-мĕшĕнче Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă доклада тата Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксен чĕнĕвне сӳтсе-яврĕç.

Пухура 66 çулти Боголюбов сăмах тухса каларĕ.

— Эпĕ ватă. Манăн пĕр ывăл, икĕ кĕрӳ фашизма хирĕç, тăван çĕршывăн чыслăхĕпе никама пăхăнманлăхĕшĕн отечественнăй вăрçăн фронтĕнче çапăçаççĕ. Юнлă Гитлера—вилĕм! «Комсомол Чувашии» бронепоезда тунă çĕре пирĕн ытларах укçа-тенкĕ памалла. Эпĕ çур уйăхри ĕç укçине паратăп, ыттисене манран пример илме сĕнетĕп,—терĕ вăл хăйĕн сăмахне вĕçлесе.

Ватă патриотăн сĕнĕвне ырласа, Никифоров, Иванов тата ытти юлташсем те тухса сăмах каларĕç. Пурте пĕр кăмăллă пулса çур уйăхри ĕç укçине пама йышăнчĕç. Тепĕр кунне банка вĕсем 4.230 тенкĕ укçа хыврĕç.

Райсоюз работникĕсен примерне районри ытти ĕçлекенсем те сарса пыраççĕ. Оженар ялсовечĕн активĕ, «Большевик» артель çамрăкĕсен пуçарăвне ырласа, 400 тенкĕ ытла укçа парать. Ялсовет председателĕ Яковлев, секретарĕ Алексеев, финагент Павлов юлташсем хăйсен 7 кунхи ĕç укçине пама пулчĕç, унсăр пуçне Павлов 200 тенкĕлĕх, Яковлев—50 тенкĕлĕх заем облигацийĕсене параççĕ. Калинин ячĕпе тăракан колхоз председателĕ Иванов 100 тенкĕ, «Победа» колхоз председателĕ Павлова 50 тенкĕ пачĕç.

Т. СКВОРЦОВ.

ВЛКСМ Чăваш Обкомĕн инструкторĕ.

* * *

КУСЛАВККА. Районра комсомолăн кашни пуçламĕш организацийĕнчех Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксен чĕнĕвне сӳтсе-яваççĕ. Пур çĕрте те «Большевик» промартелĕн тĕрĕс те питĕ кирлĕ чĕнĕвне ырласа, «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа-тенкĕ параççĕ. Туллимар даннăйĕсем тăрăх, районĕпе бронепоезд тума 17.276 тенкĕ укçа пухнă тата колхозниксем хăйсен нумай ĕçкунĕсен тупăшне панă. Бронепоезд тума укçа пухасси уйрăмăнах Ырашпулăхри «Çĕнĕ пурнăç», Çӳлти Куснарти «Красная Чувашия», Варасăрти «Правда», Пилешкассинчи «Маркс çулĕ» колхозсенчи комсомолăн пуçламĕш организацисенче аван пырать. «Çĕнĕ пурнăç» колхозри комсомолăн пуçламĕш организацинче бронепоезд тума 3.525 тенкĕ укçа пухнă.

Варасăрти «Правда» колхозра (комсомолăн пуçламĕш организаци секретарĕ Н.Симаков юлташ) бронепоезд тума пурĕ 1.600 тенкĕ укçа пама пулнă. Вăл шутран 950 тенкине пухса панă та. Кунта çамрăксемпе пĕрле ваттисем те бронепоезд тума укçа параççĕ. 5-мĕш бригадăн бригадирĕ, 55 çултан иртнĕ Сергей Кузнецов юлташ, пухура çапла каларĕ: «Манăн ывăл Петя фронтра Германи захватчикĕсене хирĕç паттăррăн çапăçать. Вăл тăван çĕршыва пĕтĕм чĕререн парăннине эпĕ çирĕп шанса тăратăп. Эпĕ, ватă пулин те, хамăн мĕнпур вăя тăван çĕршыв хăватне ӳстерме паратăп. Октябрьски районри «Большевик» промартелĕн паха пуçарăвне ырласа, «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 100 тенкĕ укçа паратăп», терĕ. Кузнецов юлташăн примерĕпе колхозниксем нумайĕшĕсем 50-шар тенкĕ укçа пачĕç.

Çавăн пекех районри учрежденисемпе предприятисенче ĕçлекен служащисем те бронепоезд тума укçа параççĕ. НКВД-ра ĕçлекенсем пурĕ—780 тенкĕ, ВКП(б) райкомĕнче ĕçлекен 14 çын—1.330 тенкĕ укçа панă. «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума кашни рабочи, кашни служащи укçа пама тăрăшать.

ВЛКСМ райкомĕн секретарĕ А. Сергеева юлташ «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума районĕпе 20 пин тенкĕ укçа пухса пама пулать.

С. МИШУТКИН.

* * *

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Кашни комсомолецпа çамрăк çын «Комсомол Чувашии» бронепоезда тунă çĕре укçа пама тăрăшать.

Чăвашторг отделенинче ĕçлекенсем çак хисеплĕ ĕçе уйрăмах активлăн хутшăнчĕç. Вĕсем 1.153 тенкĕ укçа пухса банка хывнă. Уйрăм юлташсем, сăмахран, повар Демин—100 тенкĕ, Никитин, Маненькова, Ласковенков—50-шар тенкĕ пачĕç.

Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе çамрăксен чĕнĕвне древкомбинатра та анлăн сӳтсе-яваççĕ. Главнăй конторăри комсомолецсем 870 тенкĕ пухнă. Комсомолец Г. Поваренных—70 тенкĕ, Б. Шифрин—36 тенкĕ, В. Московский—50 тенкĕ панă.

Х. ЛИСИН.

Нимĕçсене ялсенче вырнаçса ларма памаççĕ

КАЛИНИН ЕНĔ, декабрĕн 7-мĕш. (ТАСС). Ĕнер совет Информаци Бюровĕн пĕлтерĕвĕнче, фронтăн Калинин енчи участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Юшкевич юлташăн чаçĕсем хаяр çапăçусенче халăх пурăнакан чылай пунктсенчен нимĕçсене хăваласа кăларнă, тесе каланă. Юшкевич юлташăн чаçĕсем пырса çапнипе пулса тăнă йывăр положение нимĕçсем контратакăсем тунипе тÿрлетме хăтланаççĕ. Нимĕçсем хăйсен чылай резервĕсене пухса тăратнă та, пирĕн чаçсем туртса илнĕ ялсене каялла илме пăхаççĕ. Юшкевич командирăн чаçĕсем, нимĕçсен атакисене сире-сире ярса, тăшмана хирĕç вăйлăн çапăçаççĕ, ăна хĕссе, унăн чĕрĕ вăйне пĕтерсе пыраççĕ. Çав çапăçусенче пирĕн боецсем пысăк хастарлăх, геройлăхпа паттăрлăх, чăн-чăн пултарулăх кăтартаççĕ. Çак юлашки кунсенче çĕнĕ геройсем çуралса тухрĕç.

С. ялăн тулашне тăшманăн виçĕ автоматчикĕ вырнаçса ларнă пулнă. Вĕсем ял патне пымалли вырăна автоматсенчен персе тăнă. Капитан Рудак чаçĕнчи боец Савостин автоматчиксене пĕтерсе тăкас ĕçе хăй çине илнĕ. Вăл ял патнелле шуса пынă та чул купи çумне выртнă. Боец икĕ хутчен тĕл персех икĕ фашиста вĕлернĕ. Виççĕмĕшĕ Савостинаураран персе амантнă. Боец суранне сыхнă та, меллĕ вăхăтпа усă курса, виççĕмĕш фашиста та персе ÿкернĕ. Çакăн хыççăн вăл çунашка тупса ун çине аманнă нимĕçе, виçĕ автомата, патронсен ещĕкне хунă та аманнă ури ыратнине пăхасăрах çунашкине хăйсен чаçне туртса çитернĕ.

Сталин юлташăн докладне вуланă хыççăн Иванов юлташ политрук пулса тăракан подразделенири Хамедов боец 15 фашиста пĕтерсе тăкма сăмах панă. Ĕнер вăл атака тунă чухне хăйĕн пăшалĕнчен персе тата штыкпа тăрса çапăçса нимĕçсен 11 салтакне вĕлернĕ.

Вăл нимĕç салтакĕсен вилĕ ÿчĕсене ретпе юнашар хурса тухнă, унтан Хамедов комсомолец хăйĕн сăмахне мĕнле пурнăçласа пынине кăтартас тесе, хăй патне политрука чĕнсе илнĕ.

Тăшман резервсем пухса атака хыççăн атака тăвать. Вăл, хăй çухатнă позицисене каялла таврăс тесе, çухатусем пулнине пăхмасăр малалла куçма хапсăнать. Н. ялне Веригин лейтенантăн подразделенийĕ хÿтĕлесе тăрать. Кăнтăрлапа нимĕçсен батальонĕ тискеррĕн çухăрашса тата вăйлăн персе тăрса атака пуçласа янă. Пирĕн боецсем нимĕçсеннинчен тăватă хут сахалрах пулнă пулсан та, вĕсем çапах çапăçăва кĕнĕ. Кунта штыксемпе тытăçса çапăçасси пуçланнă. Нимĕçсем юлашкинчен юр çине 150 виле пăрахса хăварнă та каялла тарнă, кун хыççăн урăх вара тапăнса килме шутламан.

Нимĕçсен Парижри тискерлĕхĕ

Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ Виширен пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем реквизици тунă ресторансенчен пĕрин çине бомба пăрахни çинчен Германи командованин Парижри представителĕ генерал фон Шаумберг пĕлтернĕ. Бомба пăрахнине пула Германин икĕ салтакĕ вилнĕ, темиçе салтак аманнă.

Çавна май нимĕçсен оккупациллĕ влаçĕсем ресторан пулнă районри халăха 18 сехет иртсен урама тухма чарнă. Нимĕçсем, кăтартнă вăхăт иртсен урама тухнă кашни çынна вырăнтах персе пăрахасси çинчен халăха асăрхаттарнă. Мĕнпур театрсене, кинотеатрсене, ресторансене хăйсен ĕçне 17 сехет те 30 минутăра пĕтерме хушнă. Манмартр районне Германи войскисем çавăрса илнĕ. (ТАСС).

Лăпкă океанри вăрçă

ГАВАЙ УТРАВĔСЕМ ÇИНЧИ ВĂРÇА ĔÇĔСЕМ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Ĕнер, Гринвич вăхăчĕпе 22 сехет те 30 минутăра, Гавай утравĕсем çине Япони самолечĕсем иккĕмĕш хут вĕçсе пырса тапăннă. Губернатор пĕлтернĕ тăрăх, çухатусемпе сиенсем пысăк.

Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен çар министерстви пичетлесе кăларнă малтанхи даннăйсем тăрăх, Оаху утравĕ çине бомбăсем пăрахнă пирки 104 çын вилнĕ, 300 çын ытла аманнă.

Гавай утравĕсем çинче чрезвычайнăй положени туса хунă.

* * *

ТОКИО, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Император ставкин тинĕс ĕçĕсен секцийĕ 11 сехет те 20 минутăра çапла пĕлтернĕ: Япони çар карапĕсем Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен карапĕсем çине, çав шутрах Гавай утравĕсен районĕнчи авианосецсем çине, кĕтмен çĕртен пырса тапăннă,—тенĕ.

ФИЛИППИНСЕМ ÇИНЕ БОМБĂСЕМ ПĂРАХНĂ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Шурă Çурт çапла пĕлтернĕ: Японин самолечĕсем Филиппинсенчи Давао тата Богулио çине бомбăсем пăрахнă. Америкăн Инçет Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен командующийĕ Мак Артур генерал Америкăн Инçет Хĕвелтухăçĕнчи мĕнпур çар вăйĕсене çапăçăва кĕме хатĕрленсе тăма приказ панă. Америкăн Азири эскадрин командующийĕ Харт адмирал, тивĕçлĕ мерăсене пурне те йышăннă, тесе пĕлтернĕ.

ФИЛИППИНСЕН УТРАВĔСЕМ ÇИНЕ ЯПОНЕЦСЕМ ПАРАШЮТИСТСЕН ДЕСАНТНЕ АНТАРНĂ

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Нью-Йоркран пĕлтернĕ тăрăх, Филиппинсен утравĕсем çине японецсем парашютистсен десантне антарнă. Лондонри радио, Манила çине вĕçсе пырса тапăннă çĕре японецсен 50 самолечĕ ытла хутшăннă, тесе пĕлтерет.

ЯПОНИН МАЛАЙĂПА СИНГАПУРА ХИРĔÇ ТĂВАКАН ОПЕРАЦИЙĔСЕМ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Малайăн çурçĕр пайĕ çине японецсем темиçе хутчен те пырса кĕме хăтланса пăхнă. Десантăн хăшпĕр группине сирсе пăрахнă. Гринвич вăхăчĕпе 6 сехетре Япони войскисем Малайăн çурçĕр пайĕ çине аннă. Японецсем Котабару аэродромĕ еннелле тапăнса пыраççĕ. Çапăçусем пуçланнă. Çав çапăçусене Англин çĕр çинчи тата сывлăшри вăйĕсем хутшăннă.

Японецсем Сингапур çине бомбăсем пăрахнă. Хулаваррине икĕ бомба ÿкнĕ. Взрыв пулнă сасăсем утравăн ытти районĕсенче те илтĕннĕ.

ЯПОНЕЦСЕМ ТАПĂНСА КĔНИ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС) Бангкокри радио Японин войскисем Таи чикки урлă тапăнса кĕни çинчен пĕлтерет.

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Бангкокран, Япони войскисем Таи чикки урлă Сиен-Реал патĕнче вырăнти вăхăтпа 2 сехетре каçса кĕнĕ, тесе пĕлтерет. Таи енчен хирĕç тăрасси вăхăтлăха чарăннă.

7 сехет те 30 минутăра калаçусем пулса иртмелле, çав калаçусем мĕяпе вĕçленни çинчен çийĕнчех пĕлтерессе кĕтеççĕ. Таи правительстви, Япони панă сĕнÿсене сÿтсе-явса татас шутпа, татти-сыпписĕр ларусем тăвать.

ТОКИО, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Информаци совечĕ çапла пĕлтерчĕ: 12 сехет те 30 минутăра Таи правительстви Таи çĕршывĕ витĕр Япони войскисене илсе каясси пирки Япони правительстви ыйтнипе килĕшнĕ.

ЯПОНИ САМОЛЕЧĔСЕМ КОАГУУ ÇИНЕ ВĔÇСЕ ПЫРСА ТАПĂННИ

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Японин 9 самолечĕ Коагуу çине вĕçсе пырса бомбăсем пăрахнă. (Коагуу Англия тара илнĕ Конкгонг çывăхĕнчи территори пулса тăрать).

ЯПОНЕЦСЕМ УЭЙКА ТАТА ГУАМ ÇИНЕ БОМБĂСЕМ ПĂРАХНИ

ТОКИО, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Японин флочĕ Уэйкăпа Гуам çине бомбăсем пăрахни çинчен Япони флочĕн командованийĕ официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ.

США ПРАВИТЕЛЬСТВИ ЙЫШĂННĂ МЕРОПРИЯТИСЕМ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Çарĕç министерствин распоряженийĕ тăрăх, Америкăри радиостанцисем çар заказĕсене ĕçе кĕртекен пур предприятисене те вĕсенче саботажсем пулма пултарассинчен сыхланас тĕлĕшпе охранăна лайăх организацилеме кирли çинчен асăрхаттарнă.

США-ран телеграфпа тата радио тăрăх паракан пур пĕлтерÿсене те тĕрĕслемелле тунă.

Японин подданнăйĕсене Америка чиккисем урлă каçарса яма чарса лартни çинчен тата финанс тĕлĕшпе японецсемпе нимĕнле хутшăну та пулмалла марри çинчен распоряжени кăларнă. Америкăри пароходсен компанийĕсем вĕсем инçет хĕвелтухăçĕнчи линисенче çÿреме чарăнни çинчен пĕлтернĕ.

КАНАДА ЯПОНИЕ ХИРĔÇ ВĂРÇĂ ПУÇЛАНИ ÇИНЧЕН ПĔЛТЕРНĔ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Канада Японие хирĕç вăрçă пуçланă. 23 сехетре Канадăри кабинетăн ларăвĕ пулать, унта Инçет Хĕвелтухăçĕнчи лару-тăру çинчен пăхса тухаççĕ. Хĕвеланăçĕнчи районсенчи сывлăш çар вăйĕсен пĕтĕм личнăй составне чаçсене таврăнма хушнă. Отпусксене пăрахăçа кăларнă.

ГОЛЛАНДИ ИНДИЙĔ ЯПОНИЕ ХИРĔÇ ВĂРÇĂ ПУÇЛАНĂ

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Голланди Индийĕ Японие хирĕç вăрçă пуçланă.

АВСТРАЛИ ПРАВИТЕЛЬСТВИН РЕШЕНИЙĔ

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Мельбурнран çапла пĕлтерет: Австрали правительстви Японие хирĕç вăрçă пуçлама решени йышăннă, ун çинчен вăл декабрĕн 9-мĕшĕнче пĕлтерет. Сывлăшран тапăннине хирĕç хÿтĕленмелли, çавăн пекех тата ытти тĕрлĕ ĕçсене те туса ирттереççĕ. Австралире пурăнакан японецсене çĕршывра куçса çÿреме е унтан тухса кайма чарнă.

Мельбурнран пĕлтернĕ тăрăх, авиаци министрĕ Брэйкарод: Австрали авиацийĕн чаçĕсем Лăпкă океанра хăйсен малтан палăртса хунă позицийĕсене йышăнса тăраççĕ, тесе каланă.

Австралин премьер министрĕ Кэртен çапла каланă: «Пирĕн хĕçпăшаллă вăйĕсем хăйсен малтан палăртса хунă позицийĕсене йышăнса тăраççĕ. Малтан нимĕн асăрхаттармасăрах пырса çапас политикăна тытса пынăшăн Японие хăйне тивĕçлипех лектерĕç» тенĕ.

Кэртен каланă тăрăх, Австралипе Англин тата США-н интересĕсене сыхламашкăн кирлĕ мерăсене Австрали правительстви пурне те йышăннă. Кэртен рабочисене çар хатĕрĕсем туса кăларас ĕçе ÿстерме чĕннĕ.

Канберрăран пĕлтернĕ тăрăх, Австралин премьер-министрĕ пулнă Фадден, оборонăн мĕнпур ĕçĕсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе пĕтĕмпех правительствăна пулăшса пымалли çинче уйрăмăнах кăтартса парса, заявлени пичетлесе кăларнă. Австралие килсе тапăнни кĕтмен çĕртен пулмарĕ, тенĕ Фадден.

ЛАТИН АМЕРИКИНЧИ ÇĔРШЫВСЕН ПОЗИЦИЙĔСЕМ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Государствăн департаменчĕ çапла пĕлтернĕ: Япони США çине предательле тапăнни çинчен Америкăри пур республикăсене те пĕлтернĕ. Государствăн департаменчĕ: Америкăри ытти республикăсем хăйсем пирĕн майлă пулни çинчен, пире пулăшма пулни çинчен пĕлтереççĕ, тесе пĕлтернĕ.

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Костарика Японие хирĕç вăрçă пуçлани çинчен пĕлтернĕ.

Никарагуа правительстви Японие хирĕç вăрçă пуçланă. Куба президенчĕ Батиста: Куба Пĕрлешÿллĕ Штатсем хыççăн пырать, тесе пĕлтернĕ. Мексика правительствин представителĕ çапла пĕлтернĕ: Япони ĕçĕсем халăхсен тĕп прависене пăсни пулаççĕ. Демократие пĕр пулса сыхласа тăмашкăн эпир Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе пĕрлешнĕ, демократие сыхласа хăвармашкăн эпир нимĕн те шеллесе тăмăпăр, тенĕ.

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Бразилин президенчĕ пичет представителĕсене ятарласа çырса заявлени панă. Çав заявленире çапла каланă: Паян правительствăн заседанийĕ пулчĕ, унта правительство хăй Пĕрлешÿллĕ Штатсем майлă пулни çинчен пĕр саспах пĕлтерчĕ, тенĕ.

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Аргентина президенчĕн ĕçĕсене туса пыракане Кастильо: Аргентина нейтралитет тытса пырать, тесе пĕлтернĕ.

ИЗОЛЯЦИОНИСТСЕН ПОЗИЦИЙĔ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Конгресс членĕнче тăракан изоляционистсем хăйсем Японие хирĕç вăрçă туса пырасшăн пулни çинчен пĕлтереççĕ. Изоляционистсен лидерĕ сенатор Уилер çапла каланă: Япони тапăнни çине ответлесе, Пĕрлешÿллĕ Штатсен Японие хирĕç халех вăрçă пуçлас пулать, тенĕ. Халиччен Рузвельт политикипе килĕшмесĕр тăнă «Чикаго трибюн» тата «Дейли Ньюс» хаçатсем халĕ хăйсем правительство майлă пулса ăна пулăшма пулни çинчен пĕлтернĕ.

США КОМПАРТИН НАЦИОНАЛЬНĂЙ КОМИТЕЧĔ ПĔЛТЕРНИ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС) «Дейли Уоркер» хаçатра США-ри компартин национальнăй комитечĕн заявленине пичетлесе кăларнă. Национальнăй комитет, пĕтĕмĕшпех правительство майлă пулса, ăна пулăшса пыма пулнă, хальхи çивчĕ лару-тăрура национальноçсен пĕрлĕхĕ çавтери кирли çинчен пĕлтернĕ. Национальнăй комитет агрессие хирĕç çапăçмашкăн производствăна ÿстерсе пыма чĕннĕ.

Çĕнĕ çитĕнÿсемшĕн

Çак кунсенче, Сталин юлташăн чаплă сăмахĕсемпе хавхаланнă пĕтĕм совет халăхĕ фронта пулăшассине вăйлатса пынă вăхăтра, Çĕмĕрле комбинатĕнчи рабочисемпе работницăсем те пархатарлă ĕçсем тăваççĕ. Вĕсем хăйсене панă заказсене срокчен тата пысăк ăсталăхпа пурнăçа кĕртме тăрăшаççĕ, кирлĕ чухне темиçе смена хушши цехран тухмасăр ĕçлеççĕ.

— Эпир çулпуç чĕнĕвне пурнăçласшăн пĕтĕм вăя-хала, мĕнпур пултарулăха пама хатĕр, — теççĕ рабочи-стахановецсем.

Данилов юлташ ертсе пыракан цех коллективĕ кăçалхи çул планне 10 уйăх хушшинче тултарнă. Сталин юлташ Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă доклада сÿтсе-явнă май цех коллективĕ хăй çине çулталăк пĕтиччен тата 250 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларма обязательство илнĕччĕ. Коллектив çакна та ăнăçлăнах пурнăçларĕ. Декабрĕн 1-мĕш тĕлне планран ирттерсе 227,5 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларчĕ те ĕнтĕ.

Рабочисем хушшинче ăмăрту анлăн сарăлса кайнă. Кашни кун икшер норма! Çак лозунг ăмăрту договорĕсенче тĕп вырăнта тăрать. Паянхи куна ĕçлекенсем хушшинче нормăна тултарса пырайманнисем çук, чылайĕшĕсем двухсотниксем пулса тăчĕç.

Цехăн пĕр отделенийĕнче çамрăк коммунист С. Кондратьев юлташ ĕçлет. Сăнран пăхсан, ватă темелле ăна. Анчах ĕçре ăна никам та 57 çулти çын тесе калас çук, вăл кашни кун нормăна 2 хут, уйрăм кунсенче 3 хут ирттерсе тултарать.

— Аван ĕçлет, унран çамрăксем пример илсе ĕçлеççĕ, — тет цех начальникĕ Данилов юлташ, паллă стахановецăн ĕçне хакласа.

Столяр пулса ĕçлекенсем П. Багаев, П. Московкин, С. Ромашкин, М. Куропанов юлташсем те нормăсене икшер хут ирттерсе тултараççĕ. Юлашки вăхăтра хĕрарăмсенчен уйрăмăнах А. Батраковăпа З. Борягина малти ретре пыраççĕ, вĕсем ноябрь уйăхĕнче нормăсене 150—180-шар процент тултарса ĕçленĕ.

Цех коллективĕ çитес вăхăтра çĕнĕ продукци туса кăларма тытăнать. Çĕнĕ ĕçе вĕренме халĕ 25 çынна куçарнă. Вĕсен хушшинче паллă стахановец-столярсем Бутин, Чижиков, Борисов, Новикова, Утехина, Степанова юлташсем пур. Вĕсем ĕнтĕ часах çĕнĕ профессипе ĕçлеме вĕренсе çитеççĕ.

* * *

Улттăмĕш номерлĕ цех отделенийĕсенче пуриниче те кăтарту хăмисем пур. Вĕсен çинче кашни кунах çĕнĕ çынсен хушамачĕсене курма пулать. Илер акă, Кабанин, Тюрин, Павлов юлташсене, кам пĕлнĕ-ха малтанах вĕсем çинчен? Паян вĕсене пĕтĕм цех коллективĕ хисеплет, ырлать, мухтать. Çак чыслăха вĕсем пĕтĕмпех тăрăшса ĕçленипе илнĕ. Виççĕшĕ те ноябрĕн юлашки кунĕсенче 2,5—3 норма туса пычĕç. Паллах, тунă çитĕнÿ вĕсене лăплантармасть. Ун çинчен вĕсем хăйсем те пĕр иккĕленмесĕрех çапла калаççĕ:

— Паян нормăна 300 процент тултарни вăл—çитес кунсенче эпир çавăн чухлĕ çеç тултарса ĕçлессине пĕлтермест, ыран эпир татах та ытларах çитĕнÿ тума май пуррине кăтартса парать,—теççĕ.

Ватă рабочи-стахановец Н. Бабаев, унпа пĕрле ĕçлекенсем Большаков, Тельнов, Павлов юлташсем те ĕç тухăçлăхне хăвăрттăн ÿстерсе пыраççĕ. Ноябрь уйăхне вĕсем нормăсене 300-шер процент тултарса ĕçленипе вĕçлерĕç.

Цехра ĕçлекенсенчен çурри ытла хĕрарăмсем. Вĕсем тĕрлĕ участоксенче ĕçлеççĕ, арçынсен профессипе ĕçлекенсем те сахал мар. Анчах плана тултарас тĕлĕшпе арçынсенчен пĕри те кая юлмаççĕ. Иванова юлташ отечественнăй вăрçă пуçлансан столяр ĕçне вĕренме кăмăл тунă пулнă. Халĕ ĕнтĕ вăл çак ĕçе вĕренсе çитрĕ, ăна 3-мĕш разърядпа столяр пулса ĕçлеме куçарнă, вăл нормăна ытлашшипех тултарать. Арçын ĕçленĕ вырăна тăнă Ширшова юлташ та юлашки вăхăтра паха результатсем кăтартать.

Улттăмĕш номерлĕ цех коллективĕ 11 уйăх программине ытлашшипех тултарчĕ, çитес кунсенчех çулталăк планне те тултарать. Хальхи вăхăтра рабочисем пурте ăмăртса ĕçлеççĕ, пурте хăйсен ĕç нормисене тултараççĕ, вĕсенчен 50 çын ытла двухсотниксемпе трехсотниксем.

* * *

Пĕрремĕш номерлĕ цехри рабочисемпе работницăсем те Сталин юлташ фронта пулăшассине вăйлатма чĕнсе калани çине хăйсен ĕçĕнче çитĕнÿсем тунипе ответлеççĕ. Ăмăртура уйрăмăнах Василий Ширяев юлташ ертсе пыракан бригада малта пырать. Бригада хăйне панă заданине ялан икĕ хут ирттерсе тултарать. Ноябрĕн юлашки 5 кунĕ хушшинче вăл куллен 200—230 процент тултарса ĕçленĕ.

Комсомолка Ксения Данилова ертсе пыракан бригадăра 6 çын, пурте вĕсем техникăна тĕплĕн вĕренсе çитнĕ. Çакă вара бригадăна лайăх результатсем парса ĕçлеме пулăшать. Октябрь уйăхĕнче бригада членĕсем, вăтамран илсен, хăйсене панă заданисене 150 процент тултарса ĕçленĕ пулсан, ноябрь уйăхĕнче 160 — 180 процент тултарса пынă.

Юлашки вăхăтра Акулина Кудряшова тата ытти юлташсен бригадисем те, пĕр брак тумасăр ĕçлесе, плана куллен ирттерсе тултараççĕ.

Çапла цех коллективĕ 1941 çулти производствăллă программăна ытлашшипех тултарчĕ. Вăл çĕнĕ çулччен та та темиçе вуншар пин тенкĕлĕх продукци туса кăларассишĕн кĕрешет.

Хар. ЛИСИН.

Хĕвелтухăç фронтĕнчи кĕрешÿ çинчен Америка хаçачĕсем мĕн çыраççĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Америкăри «Нэйшэн» журнал çакна палăртать: совет войскисем Ростова каялла туртса илни политика енчен илсен те, вăрçă тĕлĕшĕнчи пекех, питех те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Хĕрлĕ Çар Ростова тытса илни Гитлерăн хаппайчăк шухăшне çапса аркатни пулса тăчĕ. Совет Союзĕн юлашки çитĕнĕвĕсене илсен, вĕсем вара Хĕрлĕ Çар наступлени тума пултарнине кăтартаççĕ.

«НЬЮ РИПАБЛИК» журнал çапла пĕлтерет: нимĕçсен Ростов патĕнчи ĕçĕсем ăнăçсăр пулни вăл пĕр вăхăтрах Германин верховнăй командованин пропаганда отделĕн ăнăçсăрлăхĕ те пулса тăрать. Нимĕçсем Ростовран халăха таврăс майпа тухса кайма кирлĕ пулнă, тесе ăнлантарни кулăшла та ĕненмелле мар япала. Ку таранччен нимĕçсен отрячĕсем, граждăнла халăха вĕлерсе пĕтерес тесе, 30 миль таран каялла нихăçан та чакманччĕ.

«Бюллетин» хаçат (Окландра тухать) декабрĕн 3-мĕшĕнче тухнă номерте: нацистсене никам та çĕнтерме пултараймасть тесе калакан юмах пĕтĕмпех арканса кайрĕ, тесе палăртать. Вырăссем хăйсем çирĕп тăнипе тата вăйлăн хĕçпăшалланса çапăçнипе пĕтĕм тĕнчене тĕлĕнтерчĕç. Совет Союзĕ, Сталин ертсе пынипе, кирлĕ хĕçпăшалсем туса кăларас шутпа икĕ çул хушши ăнăçлăн ĕçлерĕ, тесе палăртать хаçат. Совет çарĕсем кăтартса панă пултарулăх,—тесе çырать юлашкинчен хаçат,—Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем Совет Союзне кивçен е арендăна хĕçпăшал парса пулăшма йышăннине пĕтĕмĕшпех тÿрре кăларать.

Огайо штатĕнчи Акронра тухса тăракан «Бикон джорнал» хаçат декабрĕн 2-мĕшĕнчи номерте çапла çырать: нимĕçсем Ростов фронтĕнче ирĕксĕрех каялла чакса пынинчен хăйсем те тĕлĕнсе ÿкрĕç пулмалла.

«Ростов патĕнчи çĕнтерÿ вăл—вăрçăн чи тĕлĕнмелле событийĕ. Çак событи ÿлĕмрен пĕтĕм тĕнчере паллă вырăн йышăнса тăрĕ», — тесе çырать Кливлендра тухакан хаçат.

Ассошиэйтед пресс агентствин обозревателĕ: вырăс штабĕн стратегийĕ, йывăр талхăра пăхмасăрах, нацистсене улталарĕ,—тесе пĕлтерет.

Англия Румынине панă нота

ЖЕНЕВА, декабрĕн 7-мĕш. (ТАСС). Англия Америкăн Бухарестри представителĕ урлă Румыни правительствине 1941 çулти ноябрĕн 10-мĕшĕнче панă нотăн текстне Германи информаци бюровĕ Бухарестран панă. Нотăра çапла каланă: «Великобританипе союзра тăракан ССР Союзĕн территорийĕ çинче Румыни правительстви темиçе уйăх ĕнтĕ наступленилле вăрçă ĕçĕсем туса пырать. Румыни правительстви Германипе тачă çыхăну тытса тăрать, çапла майпа Европăри пĕтĕмĕшлĕ вăрçа хутшăнать, çакăнпа пĕр вăхăтрах Германин вăрçăри вăйĕсене анлăн пулăшса пырать. Çак обстоятельствăсене шута илсе, Унăн Величествин правительстви ирĕксĕрех çакăн çинчен пĕлтерме тивĕçлĕ тесе шутлать: Румыни правительстви вăрçă ĕçĕсене декабрĕн 5-мĕшчен чарса лартмасан тата вăрçа активлăн хутшăнма чарăнмасан, Британи правительстви çак икĕ çĕршыв хушшинче вăрçă ĕçĕсем пуçланни çинчен пĕлтернисĕр пуçне урăх нимĕн тума та май çук тесе шутлать».

Британин çак ультиматумне Румыни правительстви сирсе янă хыççăн Америка ĕçĕсен поверенныйĕ декабрĕн 6-мĕшĕнче çурçĕр тĕлĕнче Британи правительствин ячĕпе Румыни правительствине Великобританипе Румыни хушшинче вăрçă пуçланни çинчен пĕлтернĕ. Çапла вара декабрĕн 7-мĕшĕнче кăнтăрла 12 сехетрен тытăнса Великобританипе Румыни хушшинче вăрçă пуçланнă.

Румынипе Венгри хушшинчи отношенисем

Румынин премьерĕ Антонеску Германин Бухарестри представителĕсене: Германия хушнипе Венгри аллине панă Çурçĕр Трансильванине каялла памасан, Румыни вăрçа хутшăнма пачах килĕшмест, тесе пĕлтернĕ. (ТАСС).

Англи войскисем Сиди-Резеха илнĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 8-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: Лондонри авторитетлă ушкăнсенчен илнĕ хыпарсем тăрăх, Сиди-Резеха каллех импери войскисем тытса илнĕ.

Геббельс „çăмăл музыка“ ыйтать

Кăнтăр фронтĕнче гитлеровецсене хăватлăн пырса çапнине пула геббельсла пропагандăн хăйĕн «пластинкине улăштарма» лекрĕ. Декабрĕн 1-мĕшĕнче Германири радио Геббельс воззванине панă, унта вăл Германи çарне Хĕвелтухăç фронтĕнче кĕрешме условисем йывăр пулнă пирки мĕскĕннĕн тăйкăшнă. Геббельс, «салтаксен тĕксĕм шухăш-кăмăлĕсене сирсе ярас» тесе, фронта «çăмăл музыкăллă» граммофон пластинкисене яма ыйтнă. Нейтральнăй çĕршывсенче çакă вăл гитлерла министрăн ирсĕр çĕнĕ ĕçĕ пулса тăрать, тесе палăртаççĕ. (ТАСС).

Финлянди халăхĕ выçлăхпа аптăрать

Юлашки вăхăтра Швеци хаçачĕсем Финляндири пурнăç ĕçме-çимелли çитменнипе çавтери йывăрланса çитни çинчен нумай çыраççĕ. Финн халăхĕ вăрçă пирки выçă пекех пурăнать. Халь çеç Хельсинкирен таврăннă «Эребру курирен» хаçатăн редакторĕ Эстерстрем Финляндири пурнăç çинчен çапла çырса пĕлтерет: «Çу е сĕт тавраш ниçта та тупма çук. Тула çăкăрĕ тахçанах курăнми пулнă. Çав продуктсене эпир президент патĕнче çеç куртăмăр...» «Финляндие çĕнĕ тыр-пул пуличчен пурăнма пĕтĕмпе 175—200 пин тонна тырă кирлĕ. Продуктсенчен нумайĕшне ниçта та сутмаççĕ. Тамперта, Абора, Хельсинкире тата ытти хуласенче те халиччен Финляндин пур кĕтессисенче те нумай тупма май пулнă салак текен пулла та ниçта тупса илме çук».

Центртан инçетри, тĕслĕхрен, Çурçĕр Финляндири, районсенче пурăнакан финсем татах та ытларах нуша кураççĕ. «Свенска дагбладет» хаçат редакторĕ, Швецин Рованизмири консулĕ Нельс Брусе каласа панă тăрăх, çакна пĕлтерет: лапландецсен Посио приходĕнче тăраничченем çименнипе тата тĕрлĕрен чир-чĕр саралнипе мĕнпур халăхран 47 проценчĕ вилсе пĕтет. Халĕ ĕнтĕ выçăпа вилесси ачасене çеç мар, пысăккисене те хăратать. (ТАСС).

Германие хирĕçле выступленисем

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 7-мĕш. (ТАСС). «Политикен» хаçат Данире Германие хирĕç пулса иртекен выступленисем çинчен пĕлтерет. Нумаях пулмасть Олинзе ятлă хула урамĕсенчи çуртсем тата хÿмесем çине: «Сывă пултăр Хĕрлĕ Çар! Сывă пултăр СССР!» текен лозунгсем çырса çапнă пулнă. Пур çĕрте те Германие хирĕç çырнă листовкăсем çыпăçтарса тухнă. Çакăн пирки полици студентсемпе рабочисем хушшинче нумай çынсене арестленĕ.

Тăшманăн танкĕсене хирĕç кĕрешме вĕренсе çитрĕç

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Юратнă çулпуç Сталин юлташ чĕнсе калани çине ответлесе, пирĕн çĕршыври çĕршер те пиншер комсомолецсем тăшманăн танкĕсене хирĕç кĕрешме вĕренеççĕ. Ноябрĕн 25-мĕшĕнче ВЛКСМ райкомĕпе районри çарĕç комиссариачĕ сывлăхлă, хăюллă та шиксĕр комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксене пухса тăшман танкĕсене хирĕç кĕрешме вĕренес ĕçе организацилерĕç. Вĕсем кĕске вăхăт хушшинчех вĕренсе çитсе танк истребителĕсем пулса тухрĕç.

Хĕрлĕ Çарăн пулас çамрăк боецĕсем малтанхи занятисенчех хăйсен организованноçне, дисциплинине кăтартса пачĕç. Ф. Лукьянов, Н. Горшков, А. Мешков, А. Тукмаков боецсем «отлично» паллăсемпе вĕренсе тухрĕç. Отделени командирĕсенчен Селивестров юлташ хăйĕн ĕçне тимлĕн туса пычĕ, теориллĕ пĕлĕве практикăпа çыхăнтарса вĕрентрĕ. Пулас боецсем вĕренÿре кирлĕ нагляднăй пособисемпе анлăн усă курса вĕренчĕç. Вĕренÿ вăхăтĕнче икĕ номер стена хаçачĕ кăларнă. Боецсене Сталин юлташ Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă докладпа лайăх паллаштарнă. Кашни кун политинформацисем туса ирттернĕ. Ноябрĕн 30-мĕшĕнче икĕ группăри боецсем йĕлтĕрпе тата çуран вунă çухрăмлă поход туса ирттернĕ.

Боец-комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем Октябрьски районри «Большевик» промартель çамрăкĕсем чĕнсе каланине пуху туса сÿтсе яврĕç. Комсомолецсем пуху вăхăтĕнчех «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 500 тенкĕ ытла укçа пухрĕç. Уйрăм комсомолецсенчен Н. Горшков — 50 тенкĕ, Н. Белков, Ф. Лукьянов юлташсем 30-шар тенкĕ укçа пачĕç.

А. Т.

Шăшисене пĕтермелле

Пирĕн республикăри уйрăм колхозсенче шăшисем хунаса йышланнине тата вĕсем тырпулсене сиенленине палăртнă. Шăшисене хирĕç кĕрешес тĕлĕшпе Чăваш АССР çĕр ĕç халăх комиссариачĕ енчен вăхăтра кăтартусем панă пулнă. Анчах райçĕрĕç пайĕсем тата машинно-тракторнăй станцисем колхозсенче шăшисене пĕтерес тĕлĕшпе вăхăтра мерăсем йышăнман.

Шăшисем ялхуçалăхĕшĕн питех те сиенлĕ пулни пуриншĕн те паллă. Вĕсем хăварт хунаççĕ, тырпулсене пăсаççĕ, выльăх апатне сиенлеççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ шăшисене хирĕç кĕрешесси пĕчĕк ĕç мар, пысăк ĕç пулса тăрать.

Халĕ шăшисене пĕтерес тĕлĕшпе вăйлăн ĕçлемелле.

Т. Н.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ТРЕБУЮТСЯ
химик-специалист
по анализу черных и цветных металлов и
сторож
Обращаться по адресу: Ленинградская, 38
5—4

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—46, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—6—23.

НТ 6690

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651. Ф 6. 58 84 п. л.